

Բ. ՄԱՍ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՈՒՂԵՐՁՆԵՐ

արտասանուած Յորհեանի պաշտօնական հանդեսին մէջ՝ ի Մոշրատ-Ռափ. Վարժարան

Հետեւեալ բանախօսութիւնը արտասանեց Նախկին Սան Ճարտ. Արման Սարեան՝ Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարանի Նախատակ Դաստիարակներու եւ Սշակերտներու յիշատակին նուիրուած Յուշարձանին բացման առթիւ.

Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ, յանուն Մխիթարեան Հայրերուն և յանուն այս վարժարանի Տեսչութեան և Սաներուն՝ Քաղաքական և Կուսակցութեան իշխանութեանց, Տիկիններուն և Պարոններուն որ ուզեցին մասնակցիլ այս տօնախմբութեան:

Արքայական Բարձրորդիւն, Վսեմ. Տէր, Գերապայծառներ, Տիկնայք և Տեսրք

Զանազան ցոյցերուն մէջ՝ զորս կազմակերպեցին Մխիթարեան վեր. Հայրերը արժանապէս տօնախմբելու համար Հարիւրամեակը այս Վարժարանին, — որ ըսենք փակագծի մէջ, լուսարծարծ Փարոսն է Գիտութեան ազգային կեանքին մէջ — այս կոթողին նաւակատիքը ամէն նշանակալիցն է: Նշանակալից՝ որովհետեւ սահմանուած է յիշեցնելու հետազաներուն՝ զոհաբերութիւնը անոնց, որ — ըլլան ուսուցիչ կամ աշակերտ այս Վարժարանին — սնած այն հոգեկան հացով զոր Խտալիա գիտէ առատաձեռնորէն բաշխել, մեկնեցան այս Վեներաբլ քաղաքէն՝ որ սիրելի է ամէն հայ սրտի՝ մեկնեցան դէպ ի Հայաստան, քաղաքակրթական բարձր առաքելութեամբ մը՝ որ է ծաւալումը Հոռմի գիտութեան լոյսին: Այս ոահվիրաները զիւցազնորէն կռուելով ինկան ի պաշտպանութիւն Հաւատքի և Հայրենեաց:

Նշանակալից է անոր համար ալ որ — թէեւ ցաւալի է ըսել, բայց ճշմարիտ է — առաջին յուշարձանն է նուիրուած մեծ պատերազմին մէջ նահատակուած հայերուն, որ շատերէն շուտով և զիւրաւ մոռցուեցան:

Մենք այսօր, յիշելով զիրենք և մեծարելով, անգամ մ'ալ կ'երգնունք առաջի Աստուծոյ և առաջի մարդոց՝ շարունակելու իրենց սրբազան գործը տոկունութեամբ, անդու, օր մը բարձրացնելու անոնց համար, ազատ և անկախ Հայաստանի մէջ յուշարձանը՝ խորհրդանիշ ազգային երախտագիտութեան:

Մեզի համար, Խտալիոյ Հայեր, լայն և խորին գոհունակութեան պատճառ է՝ որ այս առաջին յուշարձանը նուիրուած հայ մարտիկներուն՝ կը կանգնի Խտալական հողի վրայ: Այս Խտալիոյ մէջ՝ որուն վրայ կը զմայլինք և զոր կը սիրենք, որովհետեւ զայն կը ճանչնանք: Այս Խտալիոյ մէջ՝ որ դեռ նոր զարմացուց աշխարհս և ցոյց տուաւ թէ ինչքան բան կրնայ ընել ազգ մը՝ երբ իր զաւակները գիտեն յանդգնիլ ամէն բանի Հայրենեաց համար և ամէն ինչ անոր նուիրել:

Ինչպէս անցեալին մէջ սորվեցանք այս Վարժարանին մէջ ձուլել մէկ սիրոյ մէջ Խտալիան և Հայաստանը, այսպէս այսօր յիշելով հայ նահատակները՝ մեր մտածութիւնը կ'երթայ Խտալիոյ զինուորներուն որ նոյն գաղափարականին համար ինկան, և երախտագէտ հոգւով մեծ Գլխուն, որ օգտագործելով ամբողջապէս անոնց զոհաբերութիւնը՝ շատ բան ըրաւ իր Հայրենիքին, բայց դեռ շատ բան ալ պիտի ընէ մարդկութեան օգտին համար, որովհետեւ, Տեսրք և Տիկնայք, Պենիթոյ Մուսսուլինի այսօր միայն Խտալացիներու Տուէն չէ, այլ նաեւ Տուէն բոլոր պատուաւոր մարդոց, բոլոր հայրենասէրներուն որ արգարութիւն կ'ակնկալեն:

Յոբելինական պաշտօնական հանդէսին բացման առթիւ Գերպ. Հ. Սրապինո Վ.
Ուլուհոմեան Մխիթարեան Միաբանութեան ընդհ. Աբբաօր խօսքը.

Արքայական Բարձրօրէն, Վսեմափայլ Տէր, Ամենապատիւ Տէր,
Գերապայծառներ, Պարոններ և Տիկիներ

Հարիւր տարի առաջ, Բեզարոյ Պալատին շքեղ դահլիճներէն մէկուն մէջ,
այսօրուան պէս հաւաքուած բարձրաստիճան իշխանութեանց ներկայութեան, լուրջ
և հանդիսաւոր արարողութեամբ սրբազան յանձնառութիւն մը տեղի կ'ունենար.
Մխիթարեան Միաբանութիւնը հնազանդելով իր հայրենասէր սրտի ազնուական զգա-
ցումներուն և նկատելով Հայաստանի Վերածնունդը Հաւատքի և Գիտութեան լոյսին
մէջ, կը ստանձնէր նոր և դժուարին պարտականութիւն մը, Հայ Ազգի զաւակներուն
դաստիարակութեան գործը, Եւրոպայի լուսաւոր մէկ կեդրոնին մէջ, ինչպէս կան-
խապէս իրեն նշանակուած էր:

Այսօր լրացած Առաջին Դարը, արդար է և պատշաճ Հարիւրամեայ Յոբելինական
տօնախմբութեան առթիւ վայրկեան մը հոգով ամփոփուիլ ու յետադարձ ակնարկով
մը դիտել մեր կտրած անցած ուղին, քննել առաջադիր նպատակները և ձեռք բերուած
արդիւնքները և օգտուելով անցեալի փորձառութիւնէն, նոր թափով սաւառնիլ դէպի
նոր և միշտ աւելի բարձր հորիզոններ:

Դաստիարակութեան գործը միշտ յոգնաշան և դժնդակ եղած է, յաճախ ապե-
րախտ, մեր պարագային մէջ յատուկ դժուարութեամբ կը ներկայանար մեզի: Հարկ
էր բովանդակ Ազգ մը վերականգնել, հարկ էր ընտանեկան և բարքերու այլազան
էր բովանդակ Ազգ մը վերականգնել, հարկ էր ընտանեկան և բարքերու այլազան
միջավայրներէ հաւաքել այդ հսկայական գործին կերտող ռահվիրայ պատանիները,
հարկ էր զանոնք կռել կոփել առաքեալներու խառնուածքով, ջերմացնել հայրե-
նատենչ սիրով, պատրաստել ամէն տեսակ զոհողութիւններու՝ բիբերնին սեւեռած
հառազայթող արեւուն և ականջնին պատրաստ հնազանդութեան ձայնին և գերագոյն
ներշնչումներու:

Մեծին Մխիթարայ լայնատարած հովանիին տակ լոյսի և մխիթարութեան
զաւակները բարձր բռնեցին իրենց յանձնուած իմաստութեան ջահը, բարձր՝ լուսա-
ւորելու և առաջնորդելու համար Հայրենիքի նորահաս և խանդավառ սերունդը,
անվերապահ կերպով նուիրուեցան անոնք Դաստիարակութեան գործին:

Մխիթարեան Հայրերու համբաւը շուտով կտրեց անցաւ հեռաւոր հորիզոնները,
հասաւ մինչեւ Հնդկաստան, ուր աստուածային Նախախնամութիւնը, — որ յաճախ
ազգերու ճակատագիրը վարելու ատեն կարծես կը զուարճանայ մարդկային ամբարտա-
ւան իմաստութեան հետ, — պատրաստած էր երկու թանկագին մեկենասներ: Երկու ազ-
նուական Հայեր ՄՈՒՐԱՏ և ՌԱՓԱՅԷԼ, իրարու միացած խնամութեան կապերով, իրարու
մրցակից բարիք ընելով, վեհանձն առատաձեռնութեամբ խորտակեցին նիւթապէս կաշ-
կանդող տնտեսական անյաղթելի երեւոյթ ժայռը: Դէպի Հայաստան սփռելիք լոյսին
ճամբան բաց էր այլեւս, հաւատքի, գիտութեան և մտաւորական զարգացման ուղին
հարթուած:

Այսպէս կանգնեցան մեր երկու կրթական ամենամեծ Հաստատութիւնները,
ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ և ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ Վարժարանները:

Մուրատեան Վարժարանը հիմնուեցաւ Փատովայի մէջ 1834-ին և ազգային
սրբազան զգացումները ճնշող Մեթեոնիքի բռնաւոր ձեռքէն փախչելով հաստատուեցաւ

ԳԵՐՊ. ՍՐԱՊԻՆՈ Վ. ՌԻԼՈՒՀՈՃԵԱՆ

ԸՆԴՀ. ԱՐԲԱՅ ՄԻԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Բարիզ, 1870-ին Ֆրանք-Բրուսական պատերազմի պատճառաւ դարձեալ վերադարձաւ Վենետիկ գտնելով եղբայրական սիրալիր ընդունելութիւն։

Չոյզ Վարժարաններու միասին ձուլումը պատճառ եղաւ ներկայ ՄՈՒՐՈՍ-ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ անուանակոչութեան, վասն զի Վենետիկ մէջ եղածը նախապէս Ռափա-յէլեան էր, հիմնուած 1836-ին Բեզարոյ պալատին մէջ և 1850-ին վերջնականապէս փոխադրուած Ջենուպիոյ Կոմսերու այս շքեղ պալատին մէջ։

Այս վերջին տարիներս Մուրատեան Վարժարանը փոխադրուեցաւ Սէնի ափերուն վրայ՝ Տիկին Բոմբատուրի պատմական դղեակին մէջ՝ իբր կատարում Բարիզէն մեկնած պահուն վերադառնալու հանդիսաւոր խոստման։

Եւտով մէկը միւսին ետեւէն գեղադէշ ընծիւղներ տուին, Բերայի, Քաղկեդոնի Տրապիզոնի, Նիկոմիդիոյ, Պարտիզակի և Մշոյ Վարժարաններով։

Նպատակ չունիմ հոս մեր Վարժարաններու պատմականն ընել։ Թուցիկ ակնարկ մը կը նետեմ նաեւ այդ Վարժարաններն ոգեւորող շունչին, անոնց հետեւած ուղղու-թեան և շարունակական բարձրացման վրայ։ Այնքան գիտակից և խղճամիտ եղաւ անոնց ընթացքը, այնքան լուրջ ու գնահատելի անոնց ուսումնական ծրագիրը՝ որ Քրիսթի և Ճանթուրքոյ Նախարարներու օրով Խալապական Կառավարութիւնը, Արքայական հրովարտակով Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարանը բարձրացուց և հաւասարեցուց Պետական Լիկէոններու։ Այս մենաշնորհը վերստին հաստատուեցաւ Փաշական Կա-ռավարութեան կողմէ Կրթական Նախարար Ճենթիլի կատարած դպրոցական բա-րենորդութեան ատեն ալ։

Վարժարանը պարզապէս հալոց մը չէ ուր կը ձուլուին միօրինակ տիպարներ, այլ զարբնոց մըն է ուր իւրաքանչիւր աշակերտ կը կռանուի, կը կոփուի, կը կերտուի, կը զարգանայ և կ'արժէքաւորուի իր հոգեկան և մտաւորական թաքուն ուժերուն և կարողութեանց համաձայն։

Գուցէ դժուար ըլլայ ուրիշ Վարժարաններ ալ գտնել որ միեւնոյն պայմաններու մէջ գտնուելով, Ազգին տուած ըլլան այնքան գերազանց տաղանդներ, ընկերական ամէն աստիճանի և քաղաքական ու հայրենասիրական ամէն գործունէութեան յարմար, սկսելով ամենաբարձր դիւանագիտութենէն մինչեւ ազատ արուեստները։ Բնականաբար ամէն աշակերտ երկնքի բարձունքը վարզող արծիւ չէր, սակայն ոչ ոք Հայրենիքի վերաշինութեան բերելիք մասնակցութեան մէջ թերացաւ, ոչ ոք կոչին պակսեցաւ։

Բախտաւոր եղաւ մեր Երիտասարդ Վարժարանը իր սկզբնաւորութեանը շնչելով Վենետիկեան հայրենասիրութեան ազատագրութեան ամենավսեմ օրինակներու կենդա-նատու օդը։

Բախտաւոր գտնուեցաւ նաեւ իր հարիւրամեայ կեանքի վերջաւորութեանը հան-դիպելով Փաշականութեան հզօր, առինքնող և վերաշինիչ յաղթական օրերուն։

Մեր երիտասարդ աշակերտութիւնը առաջին հարիւրամեակի ընթացքին ներկայ գտնուեցաւ պատմական երեք փառահեղ փուլերու, Մանինի հերոսական ազատա-զրական ճիգերուն, Վենետիկոյ միանալուն Մայր Հայրենիքին, և հուսկ Խալապական փառապանծ Կայսրութեան հաստատութեան։ Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարանի շրջանաւարտ աշակերտները լայնօրէն ներշնչուեցան ազգային անկախութեան, յեղա-փոխական և դիւցազնական արարքներու գաղափարականներով։ Վերը յիշուած երեք պատմական փուլերը, երեք հանգրուաններ են մեզի համար եւս դէպի անհրաժեշտ և փառաւոր ճակատագիրը տանող ուղիին։ Մէկ և անկախ Հայրենիք մը կերտելու հսկայ ծրագրին ազնուական տենչանք, համերաշխ միութիւն, և անաղմուկ անդու-գործունէութիւն։

Խօսքս վերջացնելէ առաջ երախտագիտական պարտք կը համարիմ որդիական

շնորհակալութիւններս ուղղել նախ Սրբազան Քահանայապետին և Եկեղեցւոյ Իշխան Վսեմափայլ Միտրանաւոր Թիսսըրանին, որ հայրական զիջողութեամբ հոս ներկայ է և որ զարմանալի ներդաշնակութեամբ գերազանց առաքինութեանց և լուսաւոր գի-տութեան հետ կը զուգէ ծիրանոյն փայլը։

Երախտագիտութիւն և յարգալից շնորհակալութիւն Նորին Արքայական բարձրու-թեան՝ Խալիոյ Թագաւորին և յաղթապանծ Կայսեր։ Նորին արքայական բարձրութեան ճենովայի Գուբսին, Սաւոյիոյ Տան արժանաւոր առաքինութեանց լուսաւոր օրինակին՝ որ հաճեցաւ իր ցանկալի ներկայութեամբ պատուել զմեզ՝ սիրայօժար ընդունելով մեր յորեկինական տօնախմբութեանց Նախագահութիւնը։

Այսօրուան ուրախ պարագան հաճոյալի առիթը կ'ընծայէ ջերմագին զգացումներս ուղղելու նաեւ առ Ամենապատիւ Պատրիարքը Քաղաքիս՝ որ իբր Հայր նկատուած է Մխիթարեան ընտանիքէն և որ իր ներկայութեամբ օրուանս փայլը կ'աւելցնէ։

Մխիթարեան Միաբանութիւնը իր հիմնարկութեան առաջին օրէն սկսեալ, Վե-նետիկոյ Պատրիարքներու մէջ գտած է իր լաւագոյն պաշտպաններն և խնամակալները։ Այս դարաւոր իրականութիւնը կը թելադրէ մեզի երախտագիտութեամբ լեցուել Ս. Լաւրենտիոս Ճիւսթինիանիի օրինաւոր յաջորդին հանդէպ, վստահ թէ սիրոյ այս փոխադարձութիւնը ազդելու պիտի հանդիսանայ անհատնում բարիքներու։

Չգացուած շնորհակալութիւններս Խալիոյ Կառավարութեան Պետին՝ Առաջ-նորդին և ամէն ազնուական ձեռնարկ ոգեւորողին։

Որդիական խորին շնորհակալութիւններս Ամենապատիւ Գերբրջանիկ Հոգեւոր տիրոջ և իր արժանաւոր ներկայացուցչին Գերպ. Նազլեան Արքեպիսկոպոսին, որ Լիբանանու բարձունքէն բերաւ Կիլիկիոյ ձերունագարդ Վհսափառին օրհնութիւնը և շնորհաւորական հայրական խօսքը։

Երախտապարտ զգացումներով լի շնորհակալութիւններս հոս ներկայ գտնուող բոլոր Եկեղեցական, Դիւանագիտական, Քաղաքական, Զինուորական իշխանութիւն-ներու, Պետական Համալսարաններու և Կաճառներու ներկայացուցիչներուն, բոլորին ալ յուզուած և խորապէս զգացուած շնորհակալութիւններս։

Մասնաւոր շնորհակալութիւններ Վենետիկ Քաղաքին, Աղբիականի մեծապայծառ Թագուհւոյն՝ որ մայրական սիրով զմեզ հիւրընկալած է սկիզբէն ի վեր, ուսկից Թագուհւոյն՝ որ մայրական սիրով զմեզ հիւրընկալած է սկիզբէն ի վեր, ուսկից սորվեցանք ներշնչուեցանք այսքան ազնուական և քնքուշ զգացումներով և ուսկից սորվեցանք բնութեան և արուեստի հրաշազան գեղեցկութիւններն ըմբռնել, սիրել և վայելել։

Սակայն ամենամեծ և ամենախորին երախտագիտութեան և շնորհակալութեանս զգացումները թող բարձրանան մեր զոյգ անմահ Բարբարներուն՝ Ռափայէլի և Մու-րատի, որ Մեծին Մխիթարայ իրենց ներշնչողին հետ Երկնքի փառքերու պատուան-դանէն զոհ և հրճուալից սրտով կը դիտեն զմեզ՝ որ հոս հաւաքուած երախտագէտ սրտով իրենց յիշատակը կ'օրհնենք, կը պանծացնենք, կը յաւերժացնենք։

Չեզի՛, Սիրելի Աշակերտներ, հասուն և գոյտը սէրը հոս հաւաքած է, Դուք որ բերարներու հանդէպ ունեցած բարեպաշտ և գոյտը սէրը հոս հաւաքած է, Դուք որ կեանքի պայքարին մէջ զիտցաք Չեր ակնարկը բարձրացնել միշտ դէպի վեր, և ամէնուրեք տարիք այս դասարաններու մէջ սորված սկզբունքները և զգացումները, և Դուք որ կը փափաքիք տակաւին Չեր անմեղուկ հոգիները ձուլել, դարբնել Գի-տութեան և Հաւատքի կրակով, նախանձախնդիր Չեր Բարբարներու թելադրութիւն-տութեան և Հաւատքի կրակով, նախանձախնդիր Չեր Բարբարներու թելադրութիւն-տութեան, կ'ուզէք անոնց լուսաւոր հետքերուն վրայէն քալել Հայրենիքի սէրը Չեր ներուն, կ'ուզէք անոնց լուսաւոր հետքերուն վրայէն քալել Հայրենիքի սէրը Չեր սրտին և ազատութեան տենչը Չեր հոգւոյն մէջ, — ձեզ ամենուդ ալ Հայրական զգացուած սրտիս շնորհակալութիւնները։

*
* *

Տեղւոյ սղութեան պատճառով՝ զանց կ'ընենք հոս գետեղել երկարաշունչ բանա-
խօսութիւնը Նախկին Սան Տոքթ. Նշան Տէր Ստեփանեանի, որ իտալական իշխանու-
թեանց եւ ժողովրդեան առջեւ պարզեց Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարանի կարեւոր
դերը Հայ ազգային մտաւորական, ընկերային եւ քաղաքական կեանքի վերածնունդեան
մէջ, երախտագիտութեան զգացումներ յայտնելով Բարերարներուն, Մխիթարեան Միա-
բանութեան, եւ ասպնջական Վէնետկոյ եւ իտալական պետութեան՝ որ այնքան բա-
րեացակամ գտնուած էր նիւթապէս եւ բարոյապէս:

Նոյնպէս զանց կ'ընենք սիրոյ եւ համակրութեան խորին եւ անկեղծ արտայայտու-
թիւնները զորս ըրաւ՝ Վարժարանին, Սշակերտութեան եւ ամբողջ Հայ ազգին հանդէպ
հայասէր Փրոֆ. Գեր. Տէ Լուքա՝ ի դիմաց Վարժարանին Ուսուցչական Մարմնոյն:

Յիշեալ բանախօսներէն ու Պետական եւ Եկեղեցական իշխանութեանց բարեմաղ-
թական հեռագիրներէն վերջ խանդավառ ծափերու մէջ Փրոֆ. Մասսարի դրուատա-
կանն ըրաւ Հայազգի մեր կրթասէր զաւակներուն եւ յայտարարեց թէ ՏԱՏԳԻ ԱԼԻԿԻԵՐԻ
ընկերութիւնը որ կը զբաղի իտալական Լեզուի եւ Մշակոյթի ծաւալման գործով Ար-
տասանման մէջ՝ ի վարձատրութիւն Մուրատ-Ռափայէլեան Հայ Վարժարանի ունեցած
մեծ եւ արդիւնալից գործունէութեան իտալական Լեզուին եւ Մշակոյթին եւ քաղա-
քակրթութեան նկատմամբ, կը շնորհէր արժանիքի բարձր ՎԿԱՅԱԿԱՆ մը նոյն Վարժա-
րանին, ընդհ. Նախագահ Երեսփոխան Ֆելիքս Գելիքսի ստորագրութեամբ (Հռոմ,
25 Յուլիս 1936):

Փակման խօսք Վսեմ. Ծիրանաւորի կողմէն.

Երկար պիտի չխօսիմ, սակայն կ'ուզեմ քանի մը բառով անկեղծ գնահատու-
թիւնս եւ հիացումս յայտնել:

Երբ նորին Սրբութեան՝ Պիոս Ժ.Ս. Սրբազան Քահանայապետին հաղորդեցի որ
Վենետիկ գալու եւ այս Մուրատ-Ռափայէլեան Հայ Վարժարանի Հարիւրամեայ Յո-
բելինական հանդէսներուն ներկայ գտնուելու դիտաւորութիւնն ունէի, ոչ միայն իս-
կոյն շնորհեց Օգոստոսի առ հրամանը, այլ նաեւ առանձին խանդակաթ զգացումներ
յայտնեց Մխիթարեան Միաբանութեան Հայրերուն հանդէպ, եւ սիրալիր բացատրու-
թիւններ Հայ ազգին համար: Նորին Սրբութիւնը յիշեցուց ինծի թէ Մխիթարեանը
անփոխարինելի բարիք ըրած են Հայ կաթ. Հասարակութեան եւ ամբողջ Հայ ազգին:

Շատ բնական է որ Սրբազան Քահանայապետը մասնաւոր գուրգուրանք մը ցոյց
տայ Մխիթարեաններուն հանդէպ, որովհետեւ իր Նախորդներն ալ առանձին սէր եւ
խնամք տածել են Հայ մատաղատի սերունդներուն դաստիարակութեան՝ որուն Մխի-
թարեանները յատկապէս նուիրուած են այդ սրբազան գործին:

Սրբազան Հայրը մեծապէս գոհ է Մխիթարեաններու ցարդ կատարած կրթական
բեղուն գործունէութենէն, եւ կը մաղթէ եւ հայրօրէն կ'օրհնէ որ միշտ աւելի ծլին
ծաղկին, բարգաւաճին եւ ընդարձակուին իրենց կրթական ձեռնարկները, որ փառք
են Հայ ազգին եւ մխիթարութիւն իր Հայրենի սրտին:

Կը մաղթեմ բոլոր Նախկին աշակերտութեան՝ արդիւնալից գործունէութիւն իրենց
միութեան ծոցին մէջ, եւ ներկայ աշակերտներուն ալ կ'ուզեմ յիշեցնել որ Վարժա-
րանին մէջ լաւ աշակերտ ըլլալը կը նշանակէ ապագային ընտիր հայեր ըլլալ:

Ամենուր կը մաղթեմ երկնային առատագեղ օրհնութիւն:

Գ. ՄԱՍ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ս. ՂԱԶԱՐՈՒ ՄԷՋ

Նախկին Սանուց երախտագիտութեան Յոյցիւ առիւ՝ հանդէպ Մխիթարեան Միաբա-
նութեան եւ Բարերարներուն:

Հոգեշունչ խօսքեր Գերպ. Յովհաննէս Նազլեան Արքեպս.ի՝ կողմէ արտասանուած Բա-
րերարներուն եւ հանգուցեալ Դաստիարակներուն եւ Նախկին Սաներուն համար մա-
տուցամ իր հանդիսաւոր պատարագին միջոց՝ Ս. Ղազարու տաճարին մէջ:

Օրինադրեցէր տոճմին Խարայեյի ի մեռն Մովսիսի
ընծայել զառային պտուղս ամենայն պտղաբերաց առաջի
քո ի խորանն վկայութեան, որպէսզի մասնաւոր ըն-
ծայիքն՝ բոլորն ընկալցի պտուղ զօրհնութիւն քո:

Ա.

Խաղողի օրհնութեան գեղեցիկ արարողութիւնը վերափոխման տօնին առթիւ՝ ինձ
համար իմաստալից պատկեր մ'է՝ այս օրերուս յորելինական հանդիսաւորութիւններու
երկու մասերուն ալ, զորս կը նկատեմ միացած պատարագիս մէջ. հարիւրամեայ
կեանքը հաստատութեան մը՝ որ իրապէս պտղաբեր այգի մը եղած է ընծայելով
Աստուծոյ եւ Հայրենիքին՝ երախտալիք Ս. Ղազարին. յիշատակը մեծ Բարերարներուն, ննջե-
ցեալ Տեսուչներուն, Դաստաւորներուն եւ Նախկին Սաներուն՝ որոնց համար կը թափի
անգին արիւնը Փրկչին անմահական եւ ուրախարար բաժակէն՝ այս պատարագիս մէջ:

Այս պատճառաւ բնաբան ընտրեցի նոյն Խաղողի օրհնութեան աղօթքէն. բնաբան
մը որ կ'ամփոփէ ամէն ինչ որ պիտի ուզէի ըսել այս առթիւ:

Բ.

Երիտասարդութիւն՝ վերաբուսող մարդկութիւն է, վերածնող ազգն է. երիտա-
սարդութիւն՝ յոյսն է, ապագան է ցեղին. երիտասարդութիւն՝ Աստուծոյ ստեղծագործ
օրհնութեան երախտալիքն է, պտուղ աստուածապարգեւ՝ որով ծնողքներ կը մոռնան
ցաւ ու հոգերը տազնապալի կեանքին, փուշն ու տատասկը, անոր քաղցրահամ
մակերպութեամբ կը լքեն աշխարհ, երբ կը նկատեն որ կայ աստուածապարգեւ
սերունդը երիտասարդութիւն՝ որ իրենց տեղը պիտի բռնէ, պիտի շարունակէ իրենց
կեանքը: Այսպէս երիտասարդութեամբ ազգեր կ'անմահանան վերանորոգ:

Ահա խաղողը այլաբանական՝ որուն օրհնութիւնը քան նիւթական խաղողին՝
բացատրութեան է այս օրերու հանդէսներուն:
Ու երբ պտղիկները, հատիկները միեւնոյն որթատունկի, միեւնոյն այգւոյն՝ բովէ
բով եկած կ'ողկուզանան, ինձ կու տան պատկերը վարժարանական այն երիտա-
սարդութեան, որ համախմբուած են հնձանի մէջ՝ բարեկարգութեան ճվոյցին տակ,
զաւարճարարութեան քամոցին մէջ ըլլալու զինի ուրախարար, արիւն կենսունակ, որ
պիտի խաղայ, երթայ ազգին երակներուն մէջ լեցնելու համար պակասներ, սփռելու
համար կեանք որ նուազած է, արթնցնելու համար աւիւն ու խանդ, շարժումի դնելով